

Зразки розв'язання задач

II Харківська відкрита олімпіада з лінгвістики. 7 листопада 2015 р.

1. Японська мова: катакана

Напрямок письма — зліва направо. Кожен символ катакани передає один склад: спочатку йде приголосна (якщо вона є), за нею голосна.

Символ	Склад	Символ	Склад
ア	a	メ	me
フ	fu	ニ	ni
イ	i	オ	o
カ	ka	ラ	ra
ケ	ke	リ	ri
ク	ku	ト	to
マ	ma	ソ	so

Зауважимо, що відповідності для символів **カ** (ka), **ケ** (ke) та **リ** (ri) можна відновити, спираючись на третє завдання.

Відповіді до всіх трьох завдань подамо єдиною таблицею:

Слово	Ромадзі	Слово	Ромадзі
アメフト	amefuto	ケア	kea
アメリカ	amerika	マイク	maiku
アニメ	anime	ママ	mama
イクラ	ikura	マニア	mania
フライ	furai	オフ	ofu
カメラ	kamera	リフト	rifuto
カラオケ	karaoke	ソフト	sofuto

2. Прикметники

Завдання 1. Від прикметників у лівій колонці можна утворити дієслова, замінивши закінчення *-ий* на *-ішати* (у російській мові — на *-еть*). Таке дієслово означатиме набувати більшої ознаки, яку виражав відповідний прикметник (принаймні в одному зі значень). Наприклад:

розумний → розумнішати = ставати більш розумним.

Натомість від прикметників правої колонки дієслів з відповідним значенням утворити не вдається (зірочка перед словом позначає, що відповідної форми не існує):

гарнішати	*шумнішати
свіжішати	*стараннішати
розумнішати	*різнішати
зеленішати	*пригожішати
мудрішати	*вірнішати
добрішати	*суднішати
нахабнішати	*солонішати

Завдання 2. Можемо сказати 'білішати', 'смуглішати', 'здоровішати'¹, 'лівішати'², але не '*кровнішати', '*бордовішати', '*несвіжішати'³. Тому розподіл прикметників на групи є таким:

білий	кровний
смуглий	бордовий
здоровий	несвіжий
лівий	

¹ Принаймні в одному зі значень.

² У політичному сенсі цього слова.

³ Можна написати окремо — «не свіжішати» — але це буде заперечення дієслова, утвореного від прикметника «свіжий», а не дієслово, утворене від прикметника «несвіжий».

3. Валлійська мова

Структура речень (*S* — підмет, *V* — присудок, *O* — додаток):

стверджувальні: *Mi V S O*

заперечні: *V S ddim O*

Основною умовно назвімо ту форму дієслів, що використовується у стверджувальних реченнях. Випишемо корені основних форм дієслів:

Дієслова на <i>a-</i>	
Корінь	Значення
achub	рятувати
amddiffynn	захищати

Дієслова на приголосні	
Корінь	Значення
bwti	підштовхувати
bwy	бити
dynn	малювати
glyw	чути

У реченнях, де підмет має форму однини, до кореня дієслів додається закінчення *-odd*; у реченнях, де підмет виражений множиною, до кореня додається інше закінчення: *-on*.

Якщо основна форма дієслова починається на голосний (*a*), вона не змінюється. Якщо ж основна форма починається на приголосний, то він є дзвінким проривним (*b*, *d* або *g*). Тоді форму, що використовується в заперечних реченнях, можна отримати, замінивши цей звук на глухий щілинний приголосний того ж місця творення⁴:

Місце творення	Дзвінкий проривний	Глухий проривний	Глухий щілинний
губні	b (б)	p (п)	ph (ф)
зубні	d (д)	t (т)	th (θ)
задньоязикові	g (г)	c (к)	ch (х)

Основні форми іменників:

Слово	Значення
ceffyl	кінь
cidwm	пройдисвіт
cybydd	скнара
genau-goeeg	ящірка
griffon	грифон
plentyn	дитина
teigr	тигр

Слово	Значення
gweithiwr	працівник
potsiwr	браконьєр
teithiwr	мандрівник
trolwr	візник

⁴ Як впливає з примітки до умови задачі, на письмі щілинність відповідного глухого звуку виражається у валлійській мові дуже просто: приписуванням до нього *h*.

Від слів, що позначають людей і закінчуються на *-iwr* (права частина таблиці), форма множини утворюється шляхом заміни закінчення *-iwr* на *-wyr*. Інших модифікацій іменникових закінчень у реченнях не спостерігаємо.

Аналізуючи матеріал, поданий в основній частині й у першому завданні задачі, а також наявні в реченнях форми перекладу слів 'грифон' і 'тигр', приходимо до такого висновку. У стверджувальних реченнях перша літера додатка змінюється порівняно з основною формою: якщо першою літерою основної форми була *g*, вона просто зникає; в іншому разі перша літера позначає глухий проривний приголосний (*p*, *t* або *c*), і він міняється на відповідний дзвінкий проривний (див. таблицю вище).

Далі наводимо відповіді до завдань.

Завдання 1:

- ⑦ **Mi achubodd cybydd enau-goeg.**
Скнара рятував ящірку.
- ⑧ **Phwtiodd troliwr ddim ceffyl.**
Візник не підштовхував коня.

Завдання 2:

- ⑨ Працівники не захищали дитину.
Amddiffynnon gweithwyr ddim plentyn.
- ⑩ Пройдисвіт бив скнару.
Mi bwyodd cidwm gybydd.
- ⑪ Мандрівники не малювали грифона.
Thynnon teithwyr ddim griffon.
- ⑫ Тигр чув бракон'єра.
Mi glywodd teigr botsiwr.

4. Удмуртська мова

Назву, що складається з одного слова, мають в удмуртській мові цифри, десятки (числа 10, 20, ..., 90), а також числа 100 і 1000:

Число	Назва
1	одйг
2	кык
3	куинь
4	нъыль
5	вить
6	куать
7	сизьым
8	тямыс
9	укмыс

Число	Назва
10	дас
20	кызь
30	куамын
40	нъыльдон
50	витьон
60	куатьон
70	сизьымдон
80	тямыстон
90	укмыстон

Число	Назва
100	сю
1000	невідомо

Назви для чисел 5 і 90, які не задано безпосередньо в умові задачі, можна відновити з назв чисел 50 і 9 за аналогією до пар 6/60 і 8/80 або спробувати сформулювати загальне правило: для чисел від 4 до 9 назва відповідного десятка утворюється шляхом приписування суфікса *-дон/-тон/-он* залежно від останнього звука слова: для дзвінких це *-дон*, для глухих, крім *-т*, — *-тон*, а для (пом'якшеної) *-т* — *-он*. Натомість між парами 2/20 і 3/30 бачимо зв'язок, який полягає в тому, що слова відповідної пари починаються з однакових літер.

Числа від 11 до 99 утворюються шляхом комбінування двох слів: назви десятка і назви кількості одиниць. Назви подільних на 100 чисел у межах від 200 до 900 утворюються комбінуванням назви кількості сотень та слова *сю*. Нарешті, числа від 101 до 999 утворюються комбінуванням слова або слів, що позначають сотні, десятки та одиниці.

Відповідно, заданий набір з дев'яти чисел є таким:

$$83, 400, 69, 22, 46, \\ 31, 78, 54, 17.$$

Завдання 1:

$$17 + 83 = 22 + 78 = 31 + 69 = 46 + 54 = 100.$$

Шукане слово — *сю*.

Завдання 2:

$$17 + 78 = 95.$$

Назва цього числа — *укмыстон вить*.

Завдання 3:

$$17 + 22 + 31 + 46 + 54 + 69 + 78 + 83 = 400; 400 + 400 = 800.$$

Назва цього числа — *тямыс сю*.

Завдання 4. Шукані числа:

700, 86, 63, 49, 102.

$$700 + 86 + 63 + 49 + 102 = 1000.$$